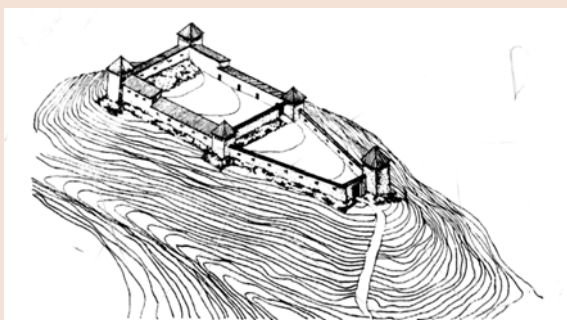

SEREDŽIAUS PILIAKALNIS

Seredžiaus piliakalnio rekonstrukcijos projekto iliustracija – iš informacinio stendo, esančio ant Seredžiaus piliakalnio

„**Piliakalniai** – tai natūraliai susiformavusios kalvos bei krantų iškyšuliai su žmogaus įrengtais gynybiniais įtvirtinimais, sustatintais šlaitais, pylimais, grioviais, terasomis. Lietuvoje priskaičiuojama apie 1000 piliakalnių.

Pirmieji piliakalniai baltų teritorijose atsirado II–I tūkstantmečių pr. Kristų sandūroje. Tai buvo natūralios kalvos, kurių plokščiose viršūnėse gyveno nedidelės bendruomenės. Ankstyviausi piliakalniai žinomi Rytų Lietuvoje. Vėliau piliakalniuose pradėta įrenginėti gynybinius įtvirtinimus. Šalia tokių piliakalnių atsirado papėdžių gyvenvietės, kurias galima pažinti iš juodos žemės su degėsiais, lipdytomis puodų šukėmis bei gyvulių kaulais.

Patys piliakalniai virto įtvirtintomis gyvenviečių dalimis ar slėptuvėmis. Pirmaisiais mūsų eros amžiais piliakalniai žinomi visoje Lietuvos teritorijoje. I-ojo tūkstantmečio piliakalniai būdingos didelės, kelių hektarų ploto papėdės gyvenvietės. Besikuriant Lietuvos valstybei bei kovų su kryžiuočiais ir Livonijos ordinu metu (XII–XV a. pr.) buvo įrenginėjami piliakalniai su iki 5 m aukščio pylimais bei iki 3 m gilio grioviais. Jų aikštelėse stovėjo tvirtos medinės pilys. Prie šių piliakalnių buvo didelės papėdžio gyvenvietės – papiliai. Šio laikotarpio piliakalniuose randama žistos keramikos ir ginklų liekanų. Po Žalgirio (1410 m.) ir Pabaisko (1435 m.) mūšių medinės pilys Lietuvoje neteko savo reikšmės, piliakalniai buvo apleisti.

Piliakalniai yra neatskiriama Lietuvos kraštovaizdžio dalis. Valskybė saugo visą piliakalnio kalvą kartu su šlaitais bei papėdės gyvenvietę. Juose randami radiniai yra labai svarbūs krašto praeities 2500 metų trukmės laikotarpiui pažinti.

Seredžiaus piliakalnis, vadinamas Palemono kalnu, yra Nemuno dešiniojo kranto aukštumos kyšulyje, Pieštės upelio kairiajame krante. Iš šiaurės ir vakarų jį juosia gilūs Pieštės, iš pietų – Nemuno slėniai. Piliakalnio šlaitai statūs, daugiau nei 30 m aukščio. Aikštelė trikampio formos, 50 m ilgio rytų - vakarų kryptimi. Jos plotis – 45 m rytiniame pakraštyje, kur yra 7 m aukščio anuo aikštelės pylimas. 9 m aukščio išorinis pylimo šlaitas leidžiasi į

Seredžiaus piliakalnis ir jo prieigos. Nuotraukos D. Mukienės.

griovį, kuris ariant ilginiui buvo užlygintas. Toliau į rytus ir į pietus nuo piliakalnio yra buvusi papėdės gyvenvietė.

Palemono kalnu piliakalnis nuo XIX a. vadinamas dėl legendos, jog čia palaidotas legendinis Lietuvos valstybės įkūrėjas Romos kunigaikštis Palemonas. Vėliau buvo spėjama, kad tai rašytiniuose šaltiniuose minimos Bisene pilies vieta, kurią 1283 m. puolė, o 1294 m. sudegino kryžiuočiai. Šiuo metu manoma, kad tai yra buvusi pils, kurią nuo 1293 m. nuolat puldinėjo kryžiuočiai, bet užimti nepajėgė. 1363 m. balandį Ordino magistras Vinrichas su prancūzų ir anglų kryžininkais žygiavo į Lietuvą ir sudegino Kęstučio pastatytą Naujojo Kauno pilį, o grįždamas namo sunaikino Pieštės pilį.“

Tekstas iš informacinio stendo „Seredžiaus piliakalnis“, stovintio ant Seredžiaus (Palemono) kalno Seredžiuje